

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24826/2023
15.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Бисерка Томшик, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Звонко Радовановић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 825/23 од 08.03.2023. године, у седници одржаној 15.10.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 825/23 од 08.03.2023. године, у делу става првог изреке, којим је одбијена жалба туженог и потврђен став први изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 18742/19 од 16.06.2022. године.

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 825/23 од 08.03.2023. године, у преосталом делу става првог изреке, ставу другом изреке и одлуци о трошковима поступка и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 18742/19 од 16.06.2022. године, ставом првим изреке, утврђено је да тужиљи по основу стицања у ванбрачној и брачној заједници припада 4/40 идеалних делова непокретности – стана број 10, дуплекс на петом и шестом спрату стамбене зграде у Београду, ... број .. (раније ... број ..) што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилња тражила да се утврди да јој по основу стицања у ванбрачној и брачној заједници припада још 6/40 идеалних делова непокретности (стана) наведеног у претходном ставу изреке, а до укупно тражене 1/4 идеалних делова што би тужени био дужан да призна и трпи, као неоснован. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 166.000,00 динара са законском затезном каматом од стицања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 825/23 од 08.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што је утврђено да је тужиља по основу стицања у ванбрачној и брачној заједници поред удела утврђеног ставом првим изреке од 4/40 власник и удела од 6/40 идеалних делова непокретности – стана број 10 (укупно 1/4 идеалних делова), дуплекс на петом и шестом спрату стамбене зграде у Београду ... број .. (раније ... број ..) што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на ревизију туженог са захтевом за накнаду трошкова.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 - други закон) који се примењује на основу члана 506. став 2. тог закона и утврдио да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се наводима ревизије указује није ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тачка 2. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су се упознале 1996. године у ..., да би 1997. године засновали ванбрачну заједницу у Београду где су живели у становима које је туженом плаћао фудбалски клуб „...“. Тужени је уговор са фудбалским клубом „...“ из Лисабона потписао 2000. године и тужиља је због визе тамо повремено одлазила, да би 25.12.2000. године закључили брак и наставили заједнички живот у Лисабону. Становали су у стану који је туженом обезбеђен од стране клуба. У току трајања брака рођен је заједнички син парничних странака ...2002. године у Лисабону, а заједница живота је прекинута у току јуна – јула месеца 2002. године. Током трајања ванбрачне заједнице са тужиљом тужени је имао пролазну емотивну везу. Предметни стан у Београду купљен је на основу уговора о купопродаји од 25.06.2001. године и плаћен новцем који је тужени добио након закључења уговора са фудбалским клубом „...“ из Лисабона и чију адаптацију је самостално организовао и финансирао одмах након куповине. Међу странкама није било спорно да тужиља у току трајања ванбрачне и брачне заједнице није била запослена и није материјалним средствима доприносила заједници, јер туженом то није одговарало због природе његовог посла и како би што више времена проводили заједно. Тужиља је током трајања ванбрачне и брачне заједнице свој живот у потпуности подредила туженом и заједничком домаћинству, најпре преселивши се из једног града у други, а затим и у иностранство пратећи га у свим активностима заједничког живота. Тужени је велики

део времена проводио изван куће због обавеза које је имао као фудбалер, док се тужилца старала о заједничком домаћинству, а када тужени није био на припремама или у карантину захтевао је три obroка што је тужилца спремала са задовољством, као емотивна подршка туженом. Оценом налаза и мишљења вештака утврђено је да у случају да није постојала ванбрачна заједница парничних странака допринос тужене у стицању предметне непокретности износи 1,50% спорног стана, док допринос туженог износи 98,50% (прва варијанта), а у случају да је постојала ванбрачна заједница странака допринос тужилце износи 2,50% (1/40), док је допринос туженог 97,50% (друга варијанта). Вештак је учешће у стицању утврдила на основу прихода парничних странака и на основу тужилиног старања о заједничком домаћинству које укључује старање о набавци, припреми хране, хигијени стана, хигијени чланова домаћинства и сваку другу врсту помоћи коју је тужилца пружала туженом, тако што је организовала заједничке вечере са пријатељима, помагала приликом селидбе из стана у стан, при чему се старање о заједничком домаћинству лица које није у радном односу процењује на основу висине просечне нето зараде по запосленом у РС, односно на основу висине минималне зараде у Португалији, с тим што допринос тужилце није умањен за њене личне расходе, нити је допринос туженог умањен за његове личне расходе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је предметни стан заједничка имовина парничних странака јер је купљен у току трајања брака новцем стеченим у ванбрачној заједници, те да је допринос туженог у стицању знатно већи од доприноса тужилце. Утврђујући висину доприноса парничних странака у стицању на основу остварених прихода и прихватајући налаз и мишљење вештака (друга варијанта), закључио је да је исти од значаја пре свега за економски допринос странака у стицању и да је допринос тужилце већи од 1/40, односно да износи 4/40 узимајући у обзир утврђене чињенице да тужилца није радила јер туженом то није одговарало због природе његовог посла, да је током трајања брачне и ванбрачне заједнице свој живот у потпуности подредила туженом пресељењем у други град пратећи га у свим активностима заједничког живота, као и вођењем и старањем о заједничком домаћинству и у том уделу је усвојен тужбени захтев, док је у преосталом делу одбијен као неоснован (за 6/40 идеалних делова, односно до тражене 1/4 идеалног дела предметног стана).

Другостепени суд је закључио да је чињенично стање правилно и потпуно утврђено и правилно примењено материјално право у делу одлуке којом је тужбени захтев усвојен, док је применом правила о терету доказивања закључио да тужени у поступку није оборио претпоставку о подједнаким уделима супружника у стицању, будући да остварена висока примања туженог током брака и садржина вештачења нису од утицаја на другачији закључак, јер су приходи само један од критеријума код утврђивања удела у заједнички стеченој имовини током брака. Допринос тужилце треба ценити од заснивања ванбрачне заједнице до престанка заједнице живота, па у конкретном случају није правилно цењен њен рад на подизању детета и не може се допринос тужилце ценити на основу половине просечне зараде неквалификованог радника како је то вредновано у налазу и мишљењу вештака. У свеукупан допринос тужилце спада и допринос у професионалном оспособљавању и усавршавању супружника својствен природи брака (са којом се изједначава ванбрачна заједница), а што спада у ред редовних дужности те се исти мора узети у обзир приликом деобе заједничке имовине, као и допринос тужилце у подизању и старању о заједничком малолетном детету. Зато је другостепени суд потврдио првостепену пресуду у

усвајајућем делу тужбеног захтева, а преиначио у одбијајућем и усвојио тужбени захтев, утврђујући да је тужила по основу стицања у ванбрачној и брачној заједници поред удела од 4/40 власник и 6/40 идеалних делова предметног стана (укупно 1/4 идеалних делова).

Према члану 171. Породичног закона, имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину, а супружници могу брачним уговором другачије уредити своје имовинске односе. По одредби члана 191. истог закона, имовина коју су ванбрачни партнери стекли радом у току трајања заједнице живота у ванбрачној заједници представља њихову заједничку имовину и на имовинске односе ванбрачних партнера сходно се примењују одредбе овог закона о имовинским односима супружника. Ванбрачна заједница је трајнија заједница живота жене и мушкарца, између којих нема брачних сметњи (ванбрачни партнери), који имају права и дужности супружника под условима одређеним овим законом (члан 4. Породичног закона).

Када супружници не могу да се споразумеју о деоби заједничке имовине, деобу заједничке имовине врши суд (судска деоба), с тим што се претпоставља да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки (члан 180. став 1. и 2. Породичног закона). Већи удео једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у домаћинству, старања о деци, старања о имовини те других околности од значаја за одржавање или увећање вредности заједничке имовине. Већи удео у стицању заједничке имовине утврђује се у истој сразмери за сва права и обавезе у тренутку престанка заједнице живота у браку, а већи удео једног супружника у стицању појединог права из заједничке имовине може се утврдити само ако је то право економски самостално у односу на остала права из заједничке имовине, а супружник је у стицању тог права учествовао и приходима од своје посебне имовине (ставови 3, 4. и 5. наведеног члана).

Полазећи од наведених материјално правних одредаба, а имајући у виду утврђено чињенично стање, да су тужила и тужени у периоду од 1997. до 2000. године, живели у заједници која је имала квалитет ванбрачне заједнице, водећи заједничко домаћинство, са намером да наставе заједницу, а затим су и закључили брак, правилно је становиште нижестепених судова да предметни стан представља заједничку имовину, јер је купљен у току трајања брака, новцем који је тужени добио на основу уговора са фудбалским клубом у току ванбрачне заједнице. Ревизијом туженог оспорава се оцена изведених доказа и чињенични закључак о постојању ванбрачне заједнице у означеном периоду, те изводи закључак да стан представља његову посебну имовину. Наведено, чињенично стање улази у основ одлуке о делимичном усвајању тужбеног захтева (првостепена пресуда је потврђена у том делу), па ови ревизијски наводи не могу бити разматрани у ревизијском поступку, јер се тиме заправо оспорава правилност утврђеног чињеничног стања из којих разлога се ревизија не може изјавити (члан 407. став 2. ЗПП).

Имајући у виду наведено Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, другостепени суд је у преиначујућем делу одлуке погрешно применио правило о терету доказивања, вршећи оцену изведених доказа на другачији начин од првостепеног суда, чиме је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из

члана 374. став 1. у вези чланова 231. и 383. став 3. и 4. ЗПП и на коју се основано у наводима ревизије туженог указује, а која је била од утицаја на законитост и правилност одлуке у преиначујућем делу.

У конкретном случају првостепени суд је извео и оценио све доказе утврђујући да је допринос туженог у стицању знатно већи од доприноса тужиље, узимајући у обзир остварене приходе и прихватајући налаз и мишљење вештака (друга варијанта), чији је значај оцењен пре свега за економски допринос странака у стицању, али је оценом осталих изведених доказа утврдио и друге околности које утичу на допринос странака, конкретизујући допринос тужиље и закључујући да износи 4/40 идеалних делова предметног стана. Другостепени суд је међутим, закључио да тужени у поступку није оборио претпоставку о подједнаким уделима супружника у стицању, будући да остварена висока примања туженог током брака и садржина вештачења нису од утицаја на другачији закључак, јер су приходи само један од критеријума код утврђивања удела у заједнички стеченој имовини током брака, те да је допринос тужиље требало ценити од заснивања ванбрачне заједнице до престанка заједнице живота, да није правилно цењен њен рад на подизању детета и да се не може допринос тужиље ценити на основу половине просечне зараде неквалификованог радника како је то вредновано у налазу и мишљењу вештака. Примени правила о терету доказивања по члану 231. ЗПП, има места само уколико суд на основу изведених доказа (члан 8.) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу. Висина остварених прихода једног супружника свакако утиче на удео тог супружника у стицању заједничке имовине, поред свих осталих околности прописаних у члану 180. став 3. Породичног закона, које је првостепени суд утврдио оценом изведених доказа, конкретизујући их и примењујући на спорни однос странака, узимајући у обзир висину прихода као један од законом прописаних критеријума и валоризујући сваки користан рад који су супружници обављали заједнички или посебно, те закључио о висини доприноса странака у стицању. То значи да је другостепени суд заузимајући другачији став и закључујући да допринос тужиље није правилно вреднован валоризовањем и проценом учешћа њеног посебног рада и да се не може економски оценити као у налазу и мишљењу вештака, био дужан да преходно закаже расправу и оцени све доказе које је извео првостепени суд, како би био у могућности да формира другачији закључак, односно да закључи применом правила о терету доказивања да у конкретном случају није оборена законска претпоставка о подједнаким уделима странака у стицању.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано и донети правилну и закониту одлуку.

На основу члана 415. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић